

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueneuvottelu

Aika: perjantaina 29.11.2024 klo 12.00–15.00

Paikka: Helsinki, VM kh Jakovara & Teams-etäyhteys

Alueen edustajat paikalla:

Timo Aronkytö	hyvinvointialuejohtaja
Maarit Raja-aho	aluehallituksen puheenjohtaja
Mikko Hokkanen	konsernipalvelujen toimialajohtaja
Minna Lahnalampi-Lahtinen	vanhusten palvelujen toimialajohtaja
Kirsi Leväpelto	aikuissosiaalityön ja vammaispalvelujen toimialajohtaja
Hanna Mikkonen	lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimialajohtaja
Jyrki Landstedt	pelastusjohtaja
Marianne Juosila	strategiapäällikkö

Alueen edustajat etänä:

Kati Liukko	terveydenhuollon palvelujen toimialajohtaja
Kimi Korvanen	tietohallintopäällikkö (etäyhteydellä klo 14.18 alkaen)

Puheenjohtajisto paikalla:

Ville-Veikko Ahonen	osastopäällikkö, VM, puheenjohtaja
Kari Hakari	osastopäällikkö, STM, 1. varapuheenjohtaja
Tiina Snellman	strategia- ja ohjausyksikön johtaja, SM, 2. varapuheenjohtaja

Ministeriöiden, THL:n & AVI:n edustajat paikalla:

Anna-Liisa Pasanen	johtava erityisasiantuntija, VM
Timo Ukkola	erityisasiantuntija, VM
Nina Knape	johtava asiantuntija, THL
Eero Nyman	pelastusylitarkastaja, Etelä-Suomen AVI
Essi Taavitsainen	projektiassistentti, VM

Ministeriöiden edustajat etänä:

Anna Cantell-Forsbom	osastopäällikkö, STM
Andreas Blanco Sequeiros	johtaja, STM
Taru Koivisto	johtaja, STM
Jaana Määttä	johtava asiantuntija, SM

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtaja avasi tilaisuuden klo 12.00.

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Päätös: Todettiin osallistujat, käytiin lyhyt esittäytyminen ja hyväksyttiin asialista muutoksitta.

3. Yleiskatsaus hyvinvointialueen tilanteesta

3.1. Terveiden ja hyvinvoinnin -laitoksen arviointipäällikön puheenvuoro

THL:n arvion mukaan Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen väestörakenteessa korostuvat nuoremmat ikäryhmät. Lisäksi alueen erityispiirteenä on suuri vieraskielisen väestön osuus. Kustannusten kasvu painottuu ikääntyneisiin sekä lapsiin, nuoriin ja perheisiin. Oman tuotannon osuus Ikääntyneiden ja vammaisten ympärivuorokautisen hoivan asumispalveluissa sekä lastensuojelun laitoshoidossa on maan matalimpia. Tuotantotapa-analyysseja on hyödynnetty oman tuotannon vahvistamiseksi. Vuokratyövoiman käyttö on vähentynyt. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon integraatiossa ja hoitoketjuissa on edelleen kehittämistä. Asiakas- ja potilastietojärjestelmään liittyvät haasteet heijastuvat kansallisen tietopohjan laatuun ja kattavuuteen.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue piti THL:n arvioita rakentavina ja oikeansuuntaisina, tosin tilanne on muuttunut ja päivittynyt kuluvan vuoden aikana. Tuotantotapa-analyysien perustella oma tuotanto on joissakin tapauksissa edullisempaan, ja siksi ostopalveluita pyritään vähentämään. Läkkäiden asumispalvelujen kilpailutus onnistui hyvin. Lasten ja nuorten palvelurakennetta ei ole vielä pystytty keventämään. Lastensuojelussa perhesijoitusten määrä on pieni osin siksi, että se ei aina ole lapsen tilanteen takia mahdollista ja sijaisperhepotentiaalia on vähemmän kuin lähialueilla. Vammaisten palveluissa ostopalvelujen osuus on suuri, koska oma tuotanto edellyttäisi investointeja. Terveyspalveluissa ja sairaalapalveluissa vuokratyövoimaa ei enää käytetä ensi vuonna.

Päätös: Merkittiin tiedoksi THL:n huomiot, alueen vastine ja käyty keskustelu.

3.2 Aluehallintoviraston pelastustoimen edustajan puheenvuoro

Etelä-Suomen aluehallintoviraston edustaja arvioi yleisesti pelastustoimen palveluiden tilaa kansallisesti. Palvelut eivät toteudu yhdenvertaisesti, ja säästö- ja sopeuttamistoimet vaarantavat pelastustoimen palvelutasoa. Tiedolla johtamisen tarve on suurta. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen turvallisuusviestinnän ja valvonnan palvelut jääneet tavoitteista. Valvontavelka on kasvanut merkittävästi. Pelastustoiminnan toimintavalmiudessa puutteita. Alue ei tällä hetkellä selviydy erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden aiheuttamista lakisääteisistä velvoitteista. Väestönsuojeluun varautumisen suunnitelmien laadinta alueella on osittain kesken ja kehittämistarpeet on tunnistettu. Valmiuteen ja suorituskykyyn liittyvien investointien perustelut ovat osittain epäselviä ja riittämättömiä.

Alueen pelastustoimen arviointia vaikeuttaa se, että tietoja ei ole eriytetty hyvinvointialueittain, vaan Keski-Uusimaa on laatinut yhteisen selvityksen yhteistoimintasopimuksen perusteella kattamaan sekä Vantaa-Keravan että Keski-Uudenmaan alueet. Keski-Uusimaan pelastuslaitos tuottaa palvelut kahdelle alueelle, eikä tietopohjasta voi eriyttää yhden alueen tietoja.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ei yhtynyt AVI:n arvioihin. Alue on käyttänyt pelastustoimeen enemmän resursseja kuin rahoitusmallissa on kohdennettu rahoitusta pelastustoimeen. Pelastustoimen tietojen eriyttäminen alueittain edellyttää sopimuksen muuttamista. Toimintavalmiudessa on ollut puutteita, joita on korjattu arviointiraportin jälkeen. Pelastustoimen investoinnit ovat korvausinvestointeja.

Päätös: Merkittiin tiedoksi AVI:n huomiot ja alueen eriävä näkemys niistä.

4. Hyvinvointialueen muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanne

4.1 Hyvinvointialueen edustajien alustus tämän hetken tilanteesta

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on pysynyt vuoden 2024 budjetissaan. Poikkeuksena on erikoissairaanhoidon, jonka kustannukset ovat kasvaneet kolmessa vuodessa (v. 2022–2024) noin 25 %. Hyvinvointialueen taloustilannetta käytiin läpi tarkemmin kohdassa 4.3.

Onnistumisina alue toi esiin palveluketjujen sujuvuuteen panostamisen, hyvän lääkäritilanteen ja parantuneen pääsyn perheneuvola- ja mielenterveyspalveluihin.

Alueen päätöksentekokykyä kuvattiin hyväksi. Aluehallitus on sitoutunut uudistustyöhön. Uudenmaan erillISRatkaisu on haastava ja edellyttää yhteistyötä ja toimivia malleja yhteisten palvelupintojen hallitsemiseksi. Valtuutettujen vaikutusmahdollisuuksia pyritään parantamaan. Aluehallituksen jaostoista luovutaan. Yhdyspintatyöskentelyyn luodaan neuvottelukuntatyypinen rakenne, jossa päättäjät ovat mukana asemaperusteisesti.

Päätös: Merkittiin tiedoksi alueen yleistilanne, päätöksentekojärjestelmän kehittäminen, kaupunkien ja hyvinvointialueiden välinen yhdyspinta sekä näistä käyty keskustelu.

4.2 Aiempien toimenpidesuosituksen seuranta

Käsiteltiin Vantaa-Keravan hyvinvointialueelle syksyn 2023 neuvotteluissa annettujen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimenpidesuosituksen tilanne. Digitaalisia ratkaisuja on kehitetty monissa palvelukokonaisuuksissa ja tietojohdamisessa, myös tekoälyä hyödyntäen. Palveluverkkosuunnitelma on hyväksytty. Vuokratyön kustannukset ovat vähentyneet 30 % viime vuodesta. Pelastustoimen toimintaa kehitetään hyvinvointialueen rahoituksen puitteissa ja toiminnan kehittämistä tehdään nykyresurssein. Onnettomuuksien ehkäisytoimintaan panostetaan ja sen vaikuttavuutta pyritään parantamaan. Toimintavalmiutta parannetaan vuoden 2021 kehittämissuunnitelman mukaisesti, muun muassa uusia paloasemia käyttöönottamalla.

Päätös: Merkittiin tiedoksi toimenpidesuosituksen toteutuminen.

4.3 Muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanne

Uudistusohjelman ja lisäsäästöohjelman ansiosta alueen menotaso alenee merkittävästi, ja toimenpiteet on suunniteltu kestäväälle pohjalle. Tulevina vuosina valtion rahoitusosuus kasvaa. Tulosta parannetaan 120 milj. eurolla. Optimoidaan palvelutuotantoa ja jarrutetaan kustannusten kasvua. Alijäämien kattaminen alkaa vuonna 2025 ja se edellyttää, että vuonna 2026 toimintakulut voivat kasvaa vain 1 % vuodesta 2025. Alue uskoo pysyvänsä budjetissaan vuosina 2025 ja 2026.

Ikääntyvien palveluita kehitetään siten, että vuoden 2025 loppuun mennessä 94 % yli 75-vuotiaista pystyy asumaan omassa kodissaan kotiin vietävien palvelujen turvin. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen peittävyyttä alennetaan ja yhteisöllistä asumista vahvistetaan. Teknologiaa hyödynnetään asiakastyössä. Matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluja kehitetään toimintamallien, yhdyspintayhteistyön ja osaamisen vahvistamisen avulla. Terveysasemien omatiimimallilla, kiirevastaanottouudistuksella ja vuodeosastouudistuksella pyritään lisäämään perusterveydenhuollon vaikuttavuutta ja vähentämään erikoissairaanhoidon tarvetta.

Tuotantotapa-analyyseihin perustuen oman tuotannon osuutta kasvatetaan vanhusten tehostetussa palveluasumisessa, lasten sijaishuollossa ja vammaisten asumispalveluissa, mikä edellyttää merkittäviä investointeja. Useat avopalvelut ovat puolestaan tarkoituksenmukaista järjestää jatkossakin ostopalveluna.

Pelastustoimen palveluiden osuus alueen säästö- ja sopeutustoimissa on hyvin vähäistä soteen verrattuna.

Päätös: Merkittiin tiedoksi alueen muutos- ja uudistusohjelman tilanne, talouden näkymät sekä aiheista käyty keskustelu.

5. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen erityiskysymykset

5.1. Ministeriöiden omat teemat

YTA-muistiota valmistellaan STM:ssä hallituksen puoliväliriiheen mennessä. Alueen näkemyksen mukaan YTA-sopimus on kattava ja verkosto toimii. Huolena on erikoissairaanhoidon kustannuskehitys, mikä alueen näkemyksen mukaan johtuu HUS:n ja erikoissairaanhoidon kustannusrakenteesta. Erityisryhmien kohdalla palveluketjut voivat katketa.

STM:n neuvotteluun nostama teema oli tietojohdamisen vahvistaminen. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tiedonsiirto-ongelmia on aktiivisesti ratkottu, mutta tilanne ei ole edelleenkään tyydyttävä. Sisäisesti tietopohja palvelee alueen tietojohdamista, mutta vertailu muihin hyvinvointialueisiin on vaikeampaa. Tilanne on parantunut monissa asioissa, paljon on kuitenkin vielä kehitettävää.

SM:n nostamat teemat olivat pelastustoiminta ja väestönsuojeluun varautuminen: Vantaan Keravan hyvinvointialue tekee tiivistä yhteistyötä pääkaupunkiseudun alueiden pelastustoimien kanssa (mm. yhteinen riskianalyysi ja suunnitelmat). Vantaan Keravan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelut eivät ole lakisääteisellä tasolla ja aluehallintovirasto on antanut alueelle kolme korjausmääräystä (2020, 2022 ja 2023) liittyen palvelutasopuutteisiin. Puutteita on tunnistettu onnettomuuksien ehkäisyssä, pelastustoiminnassa ja väestönsuojelun palveluissa. Syynä puutteisiin on kuntajärjestelmän aikainen korjausvelka sekä henkilöstövoimavaroihin liittyvät haasteet. Sisäministeriön analyysin mukaan vuonna 2024 Vantaan ja Keravan pelastustoimen laskennallinen valtion rahoitus olisi riittävä pelastustoimen lakisääteisen palvelutason tuottamiseksi. Varautumisen ja väestönsuojelun osalta suunnittelussa ja toteutuksessa on pelastuslaitoksella vielä puutteita. Toimintaa on vuoden aikana saatu eteenpäin, mutta ei valmiiksi asti. Muutosta edelliseen vuoteen on tapahtunut. Suurelta osin puutteet on pelastuslaitoksen toimesta tunnistettu ja kehittämistoimenpiteitä on suunniteltu.

Alueen vastaus kaikkiin SM:n nostoihin oli, että puutteet on tunnistettu ja kehittämistyö on käynnissä.

Päätös: Merkittiin tiedoksi käyty keskustelu ministeriöiden teemoista. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen pelastustoimen on vahvistettava riskiperustaista toimintavalmiuden suunnittelua ja varmistettava riskeihin ja uhkiiin perustuva pelastustoiminnan toimintavalmius koko alueella. Hyvinvointialueen tulee laatia sodan ajan uhkan riskianalyysi ja väestönsuojeluun tarvittavien tarpeiden kokonaisuus. Lisäksi alueen tulee laatia suunnitelmat, muodostaa väestönsuojeluorganisaatio, tehdä tarvittavat varaukset, kouluttaa henkilöstö sekä harjoitella toimintaa säännöllisesti yhteistyössä muiden viranomaisten, kuntien ja toimijoiden kanssa. Lisäksi merkittiin tiedoksi STM:n valmistelussa oleva arviointi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen sekä valtakunnallisten sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiden toteutumisen tilanteesta.

5.2. Hyvinvointialueen oma teema

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue esitteli seuraavia lainsäädäntöön liittyviä teemoja

- Puutteellisesti siirtynyt rahoitus sekä rahoitusmallin puutteet erityisesti sosiaalihuollon palvelutarpeen osalta
- HUSin omistajaohjauksen toteutuminen
- Alijäämien kattaminen vuoteen 2026 mennessä

Päätös: Merkittiin tiedoksi alueen teema ja siitä käyty keskustelu.

6. Ministeriöiden toimenpidesuosituks

Käsiteltiin ministeriöiden toimenpidesuosituks Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle.

Päätös: Uudet suositukset ovat seuraavat:

1. Alueen on jatkettava uudistusohjelman toimenpiteiden toimeenpanoa ja varmistettava niiden kustannusvaikutusten toteutuminen.

Seuranta: Uudistusohjelman seuranta.

2. Alueen on varmistettava iäkkäiden ja vammaisten ympärivuorokautiselle asumispalvelulle ja lastensuojelun laitoshoidolle asettamansa oman tuotannon tavoitteiden saavuttaminen.

Seuranta: Oman tuotannon osuuden arviointi iäkkäiden ja vammaisten ympärivuorokautisessa asumispalvelussa ja lastensuojelun laitoshoidossa (Lähde: HVA-selvitys).

3. Uudenmaan järjestämisvastuullisten ja HUS-yhtymän tulee vahvistaa perus- ja erikoissairaanhoidon integraatiota ja suunnittelua sekä sitoutua yhteen sovitettuun talouden tasapainottamissuunnitelman toteutukseen.

Seuranta: Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman seuranta ja kustannusten kehitys, perustason terveydenhuollon kustannusten osuus terveydenhuollon kokonaiskustannuksista Uudenmaan alueella (Lähde: VK/THL).

Merkittiin tiedoksi, että alla olevat sisäministeriön syksyllä 2023 antamat toimenpidesuosituksukset ovat voimassa vuosina 2023–2026.

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

7. Tilaisuuden päätös

Puheenjohtaja päätti tilaisuuden klo 15.00.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ville-Veikko Ahonen
Osastopäällikkö
Valtiovarainministeriö

Kari Hakari
Osastopäällikkö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiina Snellman
Strategia- ja ohjausyksikön johtaja
Sisäministeriö

Timo Aronkytö
Hyvinvointialuejohtaja
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue